

August Ludwig Schlözer von

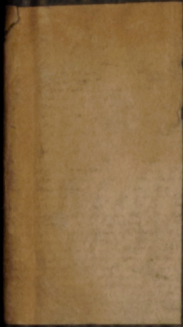
Systema Politices

Göttingen: Apvd Ioh. Christ. Dieterich, 1771

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1698841159>

Druck Freier Zugang

III, 6-9.

Fib. 3140.

~~Fib. 3260.~~

41^{6.9.}

SYSTEMA
POLITICES

AVCTORE
AVG. LVDOV. SCHLOEZERO
P. P. O. GOTTING.

Verleger. Gott. 1777.

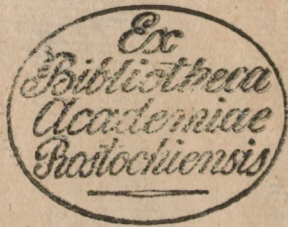
GOTTINGAE,
APVD IOH. CHRIST. DIETERICH
1771.

SYSTEMA
OBLIQUA

AVDITORIBVS SVIS

S.

PROLEGOMENA.

de CIVITATE, eiusque ortu aut inuentione

N) POSSIBILI, disputatio philosophica.

1. Solitarius homo, liber, triplici genere dominiorum¹ fruens, neque in alia societate, praeter conjugalem, paternam, et herilem constitutus, ad conseruanda augendaque sua dominia fit
2. Socius, vniendo vires per Pactum FOEDERIS; dein
3. Ciuis, vniendo voluntates per Pactum CIVITATIS; denique
4. Subditus, transferendo voluntates per Pactum REGNI.

Q) ACTUALI, disputatio historica: de ortu

- a) ciuitatum in genere.
- b) cultiorum ciuitatum Europaearum.

II. de Scientia ciuitatis --- POLITICE. Cuius

I. Diuisio. Politice

a) historica — notitia modorum, quibus constitutas administratasque ciuitates aut olim fuisse, aut etiam nunc administrari, constat.

α) vniuersalis --- historische Politif.

β) particularis --- Statistif.

γ) cum causis et euentis --- Statshistorie.

* 2

b) phi-

¹ Propriété perfonelle, mobiliare, foncière. RIVIERE.

b) philosophica — *scientia constituendae administrandaeque ciuitatis.*

α) theoretica --- *in naturam ciuitatis inquirat.*

β) practica --- *modum docet ac media, ciuitatem fini suo conuenienter et constituendi et administrandi. Haec media sunt*

1. *in qualibet ciuitate obuia* --- *allgemeine Politif.*

2. *singulis ciuitatibus propria* --- *angewandte oder Special=Politif.*

2. Principium, et fontes argumentorum

a) *a priori* --- *argumenta philosophica.*

b) *a posteriori* --- *argumenta historica. Quo pertinent ea, quae per Politicen arithmeticam inueniuntur.*

3. *Habitus ad reliquas disciplinas, nominatim ad Philosophiam et Iurisprudentiam.*

4. *Vfus: litterarius, publicus, singularis.*

5. *Historia litteraria, ab Aristotele ad nostra tempora.*

LIB.

Constituitur ciuitas, dum voluntas generalis irresistibilis vel imperium (oberste Gewalt) efficitur.

Constituitur ideo, ut administraretur. Ergo optima constitutio est, quae optimam administrationem ex se gignit.

Constituitur qua

I. Essentiam:

a) VNIVNTVR singulorum voluntates --- **DEMOCRATIA,**

abolendo plerasque,
coniungendo reliquas per pluralitatem,
deferendo earum exercitium magistratibus.

b) TRANSFERVNTVR ¹ voluntates -- **REGNUM** ². Differt

α) qua numerum voluntatum seu iurium, quae transferuntur;

α) omnimoda translatio -- **DESPOTIA.**

β) determinata -- *Monarchia, Aristocratia*
LIMITATA.

* 3

β) qua

1. Nun wirkt ein voll Gesehn auf seines Gleichen hin,
Giebt Kräfte zum Geschenk, nimmt Kräfte zum Gewinn,
Nun wirkt ein grosser Stern auf seine kleinern Welten,
Und diese müssen ihm mit Kräften Kraft vergelten.

Wichof.

2. CAESAR B. G. VII. 4. Vercingetorix, summae potentiae adolescens, cuius pater Celtillus principatum Galliae totius obtinuerat, et ob eam causam, quod regnum appetebat, ab ciuitate erat interfectus.

2) qua numerum personarum, in quas transferuntur;

α) in unum -- *MONARCHIA.*

β) in plures -- *ARISTOCRATIA.*

Obs. Transferuntur quoque in Deum, aut vere aut fide;
atque in sortes.

II. Durationem. Transferuntur voluntates

1. ad tempus. *DICTATURA.*

2. in individuum. *Regnum ELECTIVVM.*

3. in familiam,

a) simpliciter et fixis legibus. *Regnum HEREDITARIVM.*

b) hypothetice. *Regnum MIXTAE successionis.*

4. cum ipso jure porro transferendi. *Regnum PATRIMONIALE.*

Obs. Valet hoc de Regno. In Democratia concessio voluntatis similem fere divisionem habet, aut praeterea fundo alicuius proprietatis est annexa.

LIB.

Administratur civitas, dum vires eius, per constitutionem unitae, fini eius convenienter diriguntur.
Optima igitur administratio est, quae fini civitatis est convenientissima.

I. FINIS Civitatis est, singulorum felicitas, vel Salus Publica: eaque

N) NEGATIVA, ut seruentur singulorum dominia, contra

- a) hostem externum. Militärwesen.
b) civem malum. Justizwesen.
c) calamitates. Has a civie defendit civitas, instruendo, praecauendo, resarciendo. Polizei. Saznitäts-Collegium. Brand: Casse ic.

D) POSITIVA, ut augeantur singulorum dominia. Haec publica felicitas existit ex civium

1. multitudine. Bevölkerung.
2. intelligentia, qua
religionem, Constistorium. Kirchenwesen.
scientias, Schulwesen. Universitäten.
artes. Acad. der Künste.
3. honestate. Polizei.
4. industria, dominiorum mobiliarium creatrice,
α) occupante et producente ista dominia. Politif des Landbaue.
β) efformante occupata productaque. Politif der Manufacturen.
γ) permutante occupata producta efformataque. Handels-Politif.
5. commoditate vitae. Polizei.

II. VI-

Barbarae civitates sunt, quae civibus nihil praestant praeter securitatem ab interno et externo hoste: reliquas cultas vocamus.

II. VIRES Ciuitatis, sunt

N) remotae, mediatae, vires ciuium singulorum:
nam ius disponendi de singulorum viribus, singuli
vniuersae ciuitati per pactum ciuitatis aut regni
permisere.

E. Ciuitas, dum singulorum vires auget, suas
auget. Statswirthschaft.

D) proximae, immediatae, quibus e massa virium
omnium secretis, vititur ciuitas ad dirigendas re-
liquas omnes. Suntque vires

1. personales. Dienstbesetzung.

2. mobiliaries. Abgaben.

3. fundi. Domainen. Regalien.

Sinanzwesen. Cameralwissenschaft.

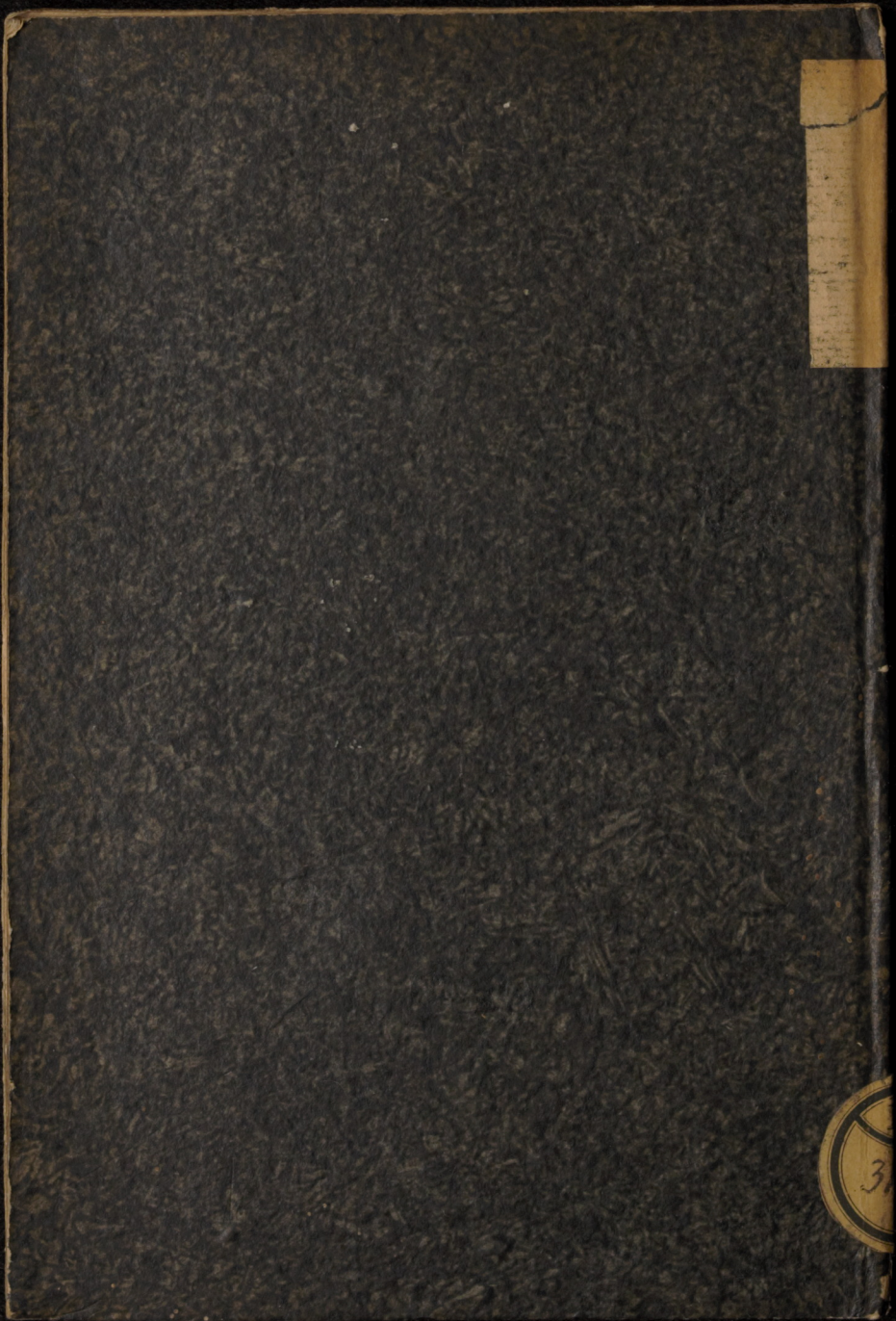
III. DIRECTIO virium, fit

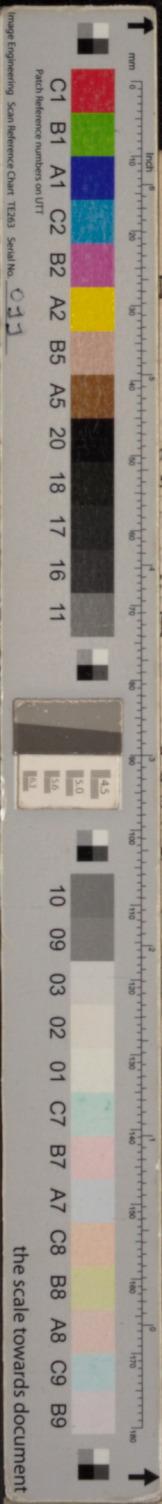
a) imperando, erga ciues. Landesregierung.

b) paciscendo, erga exteros. Auswärtige Affairen.

LIB. II.

NISTRANDA CIVITATE,

as, dum vires eius, per constitutionem
s conuenienter diriguntur.
nistratio est, quae fini ciuitatis est conue-

tatis est, singulorum felicitas, vel
lica: eaque

ut feruentur singulorum dominia,

cternum. **Militärwesen.**
alum. **Justizwesen.**
es. *Has a ciue defendit ciuitas, instru-*
ecauendo, resarciendo. **Polizei. Sa-**
z-Collegium. Brand-Casse &c.

ut augeantur singulorum dominia.
ca felicitas existit ex ciuium

ie. **Bevölkerung.**
ia, qua

m, **Consistorium. Kirchenwesen.**
, **Schulwesen. Universitäten.**
Acad. der Künste.
Polizei.

dominiorum mobilium creatrice,
ite et producente ista dominia.

Politik des Landbaus
nte occupata productaque.

Politik der Manufacturen.
nte occupata producta efformataque.

handels-Politik.
ite vitae.

Polizei.

II. VI.

quae cinibus nihil praestant praeter securitatem
oste: reliquas cultas vocamus.